

Вплив приєднання України до СОТ на прибутковість виробників хлібопекарної продукції

Анотація: досліджено та проаналізовано позитивні та негативні сторони приєднання України до СОТ для виробників хлібопекарної продукції. Сформовано ряд пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності вітчизняних підприємств хлібопекарної галузі за умов приєднання до СОТ.

Ключові слова: Світова Організація Торгівлі, прибутковість, виробництво, хліб, зерно.

I. Вступ

Вступ України до СОТ співпав з розвитком перехідних процесів у державі, що спонукало до проведення оцінки перспектив розвитку цього явища. Очевидно, що найуразливішим сектором економіки, найменше адаптованим до міжнародних правил, стандартів та умов господарської діяльності, є агропромисловий комплекс країни.

Безперечно, виграють підприємства, зорієнтовані на експорт та які вже здійснили часткову модернізацію власного виробництва.

Перш за все це стосується металургійної, хімічної, верстатобудівницької та інших галузей, які вже встигли адаптуватися до роботи в нових умовах. Але, через велику енергоємність та без зниження енерговитрат на одиницю продукції вони навряд чи зможуть „локомотивом” тягнути українську економіку.

За таких умов особливої вагомості набуває подальший розвиток харчової промисловості, зокрема виробництво хлібопекарної продукції.

Питання, пов'язані з прибутковістю хлібопекарних підприємств, досліджували такі вчені та практики, як Васильченко О. М., Болюха М. А., Соловйова І. О., Магомедова М. Д. та інші. Поряд з тим, окремі моменти залишилися поза увагою фахівців.

II. Постановка завдання

Враховуючи, що вступ України до СОТ можна вважати безперечною перемогою для всіх секторів виробництва країни, деякі галузі зіштовхнуться з низкою труднощів. Саме тому ціль написання статті обумовлено необхідністю визначення наслідків вступу України до СОТ саме для хлібопекарних підприємств, зокрема визначити позитивні та негативні сторони цього процесу і перспективи розвитку галузі у нових умовах господарювання.

В статті використано такі загальнонаукові методи, як: аналіз, синтез та анологія. Також використовувалися методи економічного та фінансового аналізу, а саме метод порівняння, розрахунковий та логічний методи.

III. Результати

Входження України у світовий економічний простір передбачає не тільки відкриття для країни ринків, а й можливість одночасного застосування комплексу заходів щодо захисту внутрішнього ринку, зокрема створення ефективної системи захисту від недобросовісного імпорту, отримання можливості захисту національного товаровиробника в антидемпінгових або спеціальних розслідуваннях у рамках процедури розгляду торговельних спорів СОТ тощо.

Разом з тим існує низка недостатньо опрацьованих питань щодо можливих наслідків вступу України до СОТ.

Так, експерти вважають, що зростання цін на хліб, борошно та зерно в Україні триватиме надалі, про що також свідчать статистичні дані: з листопада 2007 року зростання цін на хлібобулочну продукцію і борошно по Україні становило 2,5- 4%. І, очевидно, що зростання цін на цей товар буде продовжуватися і далі [1].

Сьогодні існують світові тенденції щодо збільшення ціни на зерно, так, наприклад Індія, яка закуповувала 2-2,5 млн тон зерна щорічно, у 2008 році планує закупити близько 5 млн тон. Тобто, коли є попит, то ціна на світових ринках буде постійно збільшуватися.

Для українських хлібовиробників, рентабельність яких постійно регулюється державними та місцевими органами влади та ціна на продукцію яких постійно встановлюється у диктатному режимі, цей факт не обіцяє нічого позитивного. Можна зробити прогноз, що ціна на зерно та борошно значно зросте, а ціни на „соціальні” сорти хліба або залишаться незмінними, або підвищаться на незначну суму.

Варто відзначити, що збільшення кінцевої ціни на хліб відбудеться за умов зниження або повної відміни обмеження на експорт зерна та олії. А нинішні квоти на експорт зерна допомогли стабілізувати ситуацію з цінами в даний період часу на цьому сегменті ринку.

Але, треба пам'ятати і про той факт, що нині в Україні ціни на хліб (борошно, зерно) мало не в двічі нижчі за світові. Відповідно, якщо країна вийде на вільний ринок, то буде змушена перейти на світові ціни. Таким чином можна стверджувати, що збільшиться ціна на борошно, а кінцевий результат виробництва – хліб, в свою чергу, також подорожчає.

Для стабілізації ситуації, яка може скластися на хлібопекарному ринку в Україні, хлібовиробники пропонують ввести експортне мито, що дозволить стримувати зростання цін на сировину для виробників та буде сприяти підвищенню їх прибутковості.

Експортне мито – це обов'язковий державний грошовий збір, що стягується митними органами при вивозі товарів за межі держави, відповідно до митних тарифів, затверджених чинним законодавством країни.

При високих світових цінах на певний товар державою встановлюється підвищене експортне мито, забезпечуючи таким чином зростання прибуткової частини державного бюджету. В умовах несприятливої кон'юнктури світового ринку експортне мито використовується виключно на користь захисту національної економіки [3].

Хоча високе експортне мито підвищує ціну товару і робить його менш конкурентоспроможним на зовнішньому ринку, введення його дозволить більш ефективно наповнювати Державний бюджет країни. Тому при

встановленні експортного мита враховується розмір сплачених податків на відповідну продукцію.

Але, треба відзначити, що експортне мито є більш ринковим механізмом порівняно з квотуванням експорту зерна. Головне, щоб вивізне мито на зерно було прийняте заздалегідь. Введення цього податку дозволить стримувати зростання цін на сировину для пекарів, що буде сприяти покращенню їх фінансового стану та конкретному підвищенню їх прибутковості.

Таким чином, враховуючи все вищезазначене, можна підсумувати, що правилила вступу в Організацію не завжди сприятливі для нових членів, а особливо до галузі сільського господарства країни-претендента. У перші роки вступу можливе зниження конкурентоспроможності національних виробників, оскільки якість вітчизняних товарів будуть порівнюватися з аналогічними товарами інших країн-учасниць, які вже зарекомендували себе як відповідальні та добросовісні виробники, що постачають якісний товар на зовнішній ринок.

Це повою мірою стосується і хлібопекарної галузі України, оскільки за кордоном при виробництві хліба пекарі вже давно перейшли до оновленого та модернізованого приладдя й устаткування, яке є менш енергоємним, натомість більш економним та потужним.

Тому, для полегшення переходу Української хлібопекарної галузі до умов СОТ, пропонується ряд заходів та пропозицій, які направлені на збереження конкурентоспроможності та прибутковості пекарень.

По-перше, у переговорному процесі щодо подальшого існування України в складі СОТ найвищим пріоритетом вважати національні інтереси країни. З метою захисту національних інтересів у завершальному процесі підготовки до підписання угод з СОТ докласти зусиль з тим, щоб передбачити для України перехідний період не менше 10 років;

По-друге, було б доцільно визначити обсяги експорту зерна, а кошти від оплати експортного мита повернути селянам для стимулювання

вирощування та виробництва тих культур, які найбільш необхідні державі на відповідному етапі розвитку.

По-третє, удосконалити чинне законодавство країни щодо державних закупівель і дозволити Держрезерву працювати через біржу шляхом укладання контрактів із виробниками, оскільки він став заручником чинного законодавства. Наприклад, у 2007 році під час збору врожаю ціна на зерно становила приблизно 1200 грн за тону, а Держрезерв придбав його за 1400 грн за тону.

Тобто, Держрезерву необхідно надати можливість закупівлі в одного товаровиробника, або створити власну біржу, чи користуватись аграрною біржею, для чого необхідно внести відповідні зміни та доповнення в чинне законодавство.

По-четверте, необхідно скасувати право місцевих органів влади встановлювати граничні рівні рентабельності на виробництво хліба і хлібобулочних виробів з пшеничного борошна вищого гатунку.

Натомість ввести регулювання рентабельності виробництва тільки соціальних сортів хліба до рівня не нижче за ціну позикового капіталу на фінансовому ринку, а також ввести державне регулювання виробництва соціального хліба шляхом виділення дотацій.

По-п'яте, необхідно забезпечити розробку та прийняття проектів нормативно-правових актів, спрямованих на приведення національного законодавства у відповідність із нормами та вимогами угод Світової Організації Торгівлі.

По-шосте, варто розробити середньострокову перспективну програму державної підтримки експорту хлібу (зерна, борошна) з метою збереження цієї конкурентоздатної галузі економіки на принципах системності, ефективності, доступності та прозорості.

По-сьоме, вжити заходів щодо підвищення кадрового та фінансового потенціалу органів виконавчої влади, до компетенції яких належать питання розвитку відносин у рамках багатосторонньої торговельної системи та

співробітництва з СОТ, а також з метою захисту національних інтересів України розпочати організацію спецкурсів в економічних, торговельних, фінансових, юридичних та інших вищих навчальних закладах щодо співробітництва України, СОТ та іншими міжнародними економічними організаціями.

IV. Висновки

Виконуючи хочаб частково умови вказаних заходів підприємства хлібопекарської галузі зможуть продовжити безперебійну роботу, забезпечуючи населення країни хлібом та маючи достатній рівень прибутковості.

І, звичайно, треба пам'ятати, що процес інтеграції України в СОТ тільки розпочато, оскільки після підписання протоколу, який визначає умови прийняття до Організації, країна зможе брати участь у переговорах раунду Доха, вести дво- та багатосторонні переговори з країнами-кандидатами на правах члена СОТ тощо.

Література

1. <http://www.agroua.net/news>
2. <http://www.umoloda.kiev.ua>.
3. <http://www.newsru.ua/arch/finance>